

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ

ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

17. децембар 2015. године

ИЗВЕШТАЈ О ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ, КАНДИДАТА И МЕНТОРА ЗА ИЗРАДУ
ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ

1. Датум и орган који је именовео комисију: 30. септембар 2015. године, Наставно-научно веће Филолошког факултета Универзитета у Београду.

Одлуком **Бр. 2195/1** Наставно-научног већа Филолошког факултета Универзитета у Београду образована је Комисија за одобрење теме за израду докторске дисертације мр Саше Васића „Лексичке и граматичке опозиције у паремиолошком жанру руског и српског језика (на материјалу Даљеве и Вукове збирке народних пословица)“.

2. Састав комисије са назнаком имена и презимена сваког члана, звања, назив уже научне области за коју је изабран у звање, датум избора у звање и назива факултета, установе у којој је члан комисије запослен:

1. др Александар Милановић, ванредни професор, српски језик, 11. март 2014, Филолошки факултет у Београду

2. др Радмило Маројевић, редовни професор, руски језик, 16. децембар 1988, Филолошки факултет у Београду

3. др Ана Пејановић, ванредни професор, руски језик, 13. јун 2013, Филозофски факултет у Никшићу.

II БИОГРАФИЈА КАНДИДАТА

Мр Саша С. Васић рођен је 18. 12. 1968. године у Лесковцу, где је завршио основну и средњу школу. На Филолошком факултету у Београду, на групи за руски језик и књижевност, дипломирао је 1993. и магистрирао 1997. године. Тема магистарског рада гласила је „Лексичка антонимија у руским пословицама“. Од дипломирања до данас бави се стручним усменим и писаним превођењем са руског језика и на руски језик. Предаје руски језик на Факултету за националну безбедност у Београду.

III БИБЛИОГРАФИЈА КАНДИДАТА

Кандидат Саша Васић нема публиковане радове. Током 2015. предао је два рада за штампу часописима *Филолог* (Бањалука) и *Књижевност и језик* (Београд), и добио позитивне рецензије у редакцијама.

IV ОЦЕНА ДА ЈЕ КАНДИДАТ ПОДОБАН ДА РАДИ ДИСЕРТАЦИЈУ

Увидом у биографију и библиографију кандидата, Комисија сматра да кандидат мр Саша Васић испуњава све услове за израду докторске дисертације.

V ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ ПРЕДЛОЖЕНОГ МЕНТОРА НАПОМЕНА:

За ментора је предложен др Александар Милановић, ванредни професор Филолошког факултета у Београду, Катедра за српски језик са јужнословенским језицима.

Библиографија ментора са најмање 5 јединица релевантних за област из које се ради докторска дисертација.

1. *Кратка историја српског књижевног језика*, Београд: Завод за уџбенике, 2010.
2. *Језик весма полезан*, Београд: Друштво за српски језик и књижевност Србије, 2013.
3. *Језик Јована Суботића*, Београд: Филолошки факултет – Чигоја штампа, 2014.
4. Вук Стефановић Караџић, *О језику и књижевности* (приређивач), III/2, Сабрана дела Вука Караџића, Београд: Вукова задужбина – Просвета, 2014.
5. „Актуелност Вукових раних погледа на фонетско-фонолошки састав српског књижевног језика (1814–1818)”, *НССВД*, 44/1, 2015, Београд, 403–412.

Комисија сматра да др Александар Милановић, ванредни професор, испуњава све услове за ментора ове докторске дисертације за област српски језик.

VI ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ:

ОЦЕНА:

1. *формулације назива тезе (наслоа)*

Комисија закључује да је назив тезе „Лексичке и граматичке опозиције у паремиолошком жанру руског и српског језика (на материјалу Даљеве и Вукове збирке народних пословица)“ прикладан и да адекватно репрезентује суштину предложене теме истраживања.

2. *предмета (проблема) истраживања*

Предложена тема у центар научног истраживања ставља структуру пословице као део паремиолошког жанра, односно аспект заступљности лексичких и граматичких опозиција у њима. Лексичко-семантичке и граматичке опозиције у структури пословице могу се исказивати помоћу корелативних лексема, на деривационом плану помоћу творбених средстава (пре свега префикса), а на синтаксичком плану кроз употребу атрибута који се налазе у опозицији уз исти управни члан синтагме, исказан истом или сродном речју (нпр. *добар* човек : *лош* човек). Лексичко-семантичке и граматичке опозиције, дакле, биће сагледаване како на парадигматском тако и на синтагматском плану.

Ова тема у обзир полази од пословице као исказа који својим саставом практично обликује лексичко-семантичке и граматичке опозиције, односно структурне моделе унутар којих се оне реализују. Имајући у виду да пословице као део паремиолошког жанра егзистирају на граници између лингвистике као науке о језику и фолклористике као науке о фолклору, да су део и једне и друге науке, предложена тема ће ову чињеницу ставити у центар пажње истраживања, пошто ће такав приступ допринети свеобухватном схватању пословичког жанра. С друге стране, чињеница да се пословицама баве и лингвистика и фолклористика отежава семантичку класификацију лексичких и граматичких опозиција. Стога ће ово истраживање свакако представљати, између осталог, и покушај да се, у мери у којој је то могуће, разграничи структурно-лингвистички од фолклористичког приступа проучавања пословичког жанра, како би и на једном и на другом пољу био извршен одговарајући опис, анализа и класификација пословица.

Комисија закључује да је предложени предмет истраживања подобан својом сложености, актуелношћу и значајем у области дисертације.

3. Библиографија прелиминарних истраживања

Кандидат Саша Васић приложио је прелиминарну библиографију од 175 библиографских јединица релевантних за истраживање. Овде наводимо јединице које је кандидат навео као најзначајније за истраживање:

1. Александрова, О. В., *Проблемы экспресивного синтаксиса*, „Высшая школа“, Москва 1984.
2. Апресян, Ю. Д., *Лексическая семантика. Синонимические средства языка*, „Наука“, Москва 1974.
3. Ахманова, О. С., *Стилистика языка и стилистика речи*, „Проблемы лингвистической стилистики“, Москва 1969.
4. Белошапкова, В. А., *Современный русский язык, Синтаксис*, „Наука“, Москва 1977.
5. Бельчиков, Ю. А., *Лексическая стилистика: Проблемы изучения и обучения*, „Русский язык“, Москва 1988.
6. Бенчић, Ж., Фалишевац, Д., *Тропи и фигуре*, Завод за знаност и књижевност, Загреб 1995.
7. Блек, М., *Метафора*, у: „Метафора, фигуре, значење“ (прир. Л. Којен), Просвета, Београд 1986.
8. Бобух, Н., *Фразеологизмы с конститuentами-антонимами (на материале русского, болгарского и украинского языков)*, VI Международный симпозиум МАПРЯЛ 1994. Доклады и сообщения, Велико Тырново, Университетское издательство 1995.
9. Бошков, Д., *Придевска негација уз помоћ префикса не-, а-, дис-, без-*, „Наш језик“, XXV/1-2, Београд 1981, 63-67.
10. Вакуров, В. Н., *Основы стилистики фразеологических единиц*, Издательство МГУ, Москва 1983.
11. Варлакова, Г. С., *О некоторых особенностях бессоюзных сложных предложений в пословицах*, Известия Кримского педагогического института им. Фрунзе, т. XXVI,

Симферополь 1957.

12. Васильева, А. Н., *К вопросу о языковом клише*, „Язык и общество“, Саратовский университет, Вып. 6, Саратов 1982, 159-163.
13. Введенская, Л. А., *Понятие лексической антонимии*, в кн. Введенская, Л. А., *Словарь антонимов русского языка* (под редакцией Г. В. Валимова), издание второе, Издательство Ростовского университета, Ростов-на-Дону 1982, 14-23.
14. Введенская, Л. А., *Синонимические пары антонимов*, „Русский язык в школе“, № 4, Москва 1969.
15. Виноградов, В. В., *Русский язык: грамматическое учение о слове*, второе издание, „Высшая школа“, Москва 1972.
16. Виноградов, В. В., *Стилистика. Теория поэтической речи. Поэтика*, Завод за издавање уџбеника, Сарајево 1971.
17. Винокур, Т. Г., *Закономерности стилистического использования языковых единиц*, „Наука“, Москва 1980.
18. Винокур, Т. Г., *Синонимия в функционально-стилистическом аспекте*, „Вопросы языкознания“, Москва 1975, 54-65.
19. Гаврин, С. Г., *К вопросу об отличии пословицы от поговорки в современном русском литературном языке*, Учённые записки Пермского педагогического института, вып. 17, Пермь 1958.
20. Герт, А. А., *Русские и немецкие пословицы и поговорки*, Ростов-на-Дону 1965.
21. Глаголевский, П., *Синтаксисъ языка русскихъ пословицъ*, Санкт Петербургъ 1873.
22. Горелов, И. Н., *Энантисемия как столкновение противречивых тенденций языкового развития*, „Вопросы языкознания“, № 4, „Наука“, Москва 1986, 86-95.
23. Горошкова, Н. М., *Синтаксис простого предложения в языке русского фольклора*, на материале причитаний И. А. Федосовой: Автореф. дисс. ...канд. филол. наук, Л., 1967.
24. Гринвальд, Э. В., Зимин, В. И., *Историко-этимологическое комментирование русских пословиц и поговорок*, „Русский язык в школе“, № 8, „Педагогика“, Москва 1988, 7-9.
25. Грицкат, И., *О антонимији*, Сборник Матице српске за филологију и лингвистику, IV-V, Нови Сад 1961-1962, 87-90.
26. Грицкат, И., *О неким проблемима негације у српскохрватском језику (с посебним освртом на стање у руском језику и у неким другим словенским језицима)*, „Јужнословенски филолог“, XXV, Београд 1963, 115-136.
27. Грицкат, И., *Прилошке речи посматране кроз феномен антонимије*, „Јужнословенски филолог“, XLV, Београд 1989, 1-26.
28. Гусев, В. Е., *Эстетика фольклора*, Ленинград 1967.
29. Дандис, А., *О структуре пословицы*, Паремилогический сборник, Москва 1978, 14-15.

30. Детелић, М., *Пословичко поређење и пословица (О структури и динамици њихових узајамних односа)*, 36КЈМС, 33/2, Нови Сад 1985.
31. Драгићевић, Р., *Лексикологија српског језика*, Завод за уџбенике, Београд 2010.
32. Драгићевић, Р., *Лексички односи и полисемија*, Књижевност и језик, XLVIII, 1-2, Београд 2001, 121-129.
33. Драгићевић, Р., *Механизми настајања секундарних значења лексеми*, Српски језик VIII/1-2, Београд 2003, 221-231.
34. Драгићевић, Р., *О правим именичким и придевским антонимима*, Јужнословенски филолог LII, Београд 1996, 25-39.
35. Драгићевић, Р., *Семантички односи слични полисемији*, НССВД 35/1, Београд 2006, 227-235.
36. Ђорђевић, Т., *Објашњење народних пословица*, ПКЈиФ I, 2, Београд 1921, 224-230.
37. Ђорђевић, Т. Р., *Српски фолклор*, Караџић, год. II, Београд 1900.
38. Ђурић, В., *О реконструкцији старе српске вере*, у: В. Чајкановић, „Сабрана дела из српске религије и митологије“, књ. 1, Београд 1994.
39. Ђурић, В., *Пословице*, Књижевне новине 218, Београд 1964.
40. Ефимова, А. И., *Стилистика русского языка*, Москва 1969.
41. Жуков, В. П., *О словаре пословиц и поговорок*, Словарь русских пословиц и поговорок, второе издание, стереотипное, составил В. П. Жуков, „Советская энциклопедия“, Москва 1967.
42. Иванов, В. В., *Историческая грамматика русского языка*, „Просвещение“, Москва 1983.
43. Иванова, В. А., *Антонимия в системе языка*, Штиинца, Кишинев 1982.
44. Иванчикова, Е. А., *Бессоюзное сложное предложение в языке русских народных сказок (по записям А. А. Шахматова)*, научная конференция аспирантов-языковедов ленинградских секторов Института языкознания АН СССР: Тезисы докладов, Ленинград 1951.
45. Иванчикова, Е. А., *Об основном признаке фразеологических единиц*, Проблемы исследования. Исследования и материалы, под редакцией А. М. Бабкина, „Наука“, Москва-Ленинград 1964.
46. Исаев, А. В., *К вопросу о соотношении лингвистического и логического в учении об антонимах*, „Научные доклады высшей школы. Филологические науки“, № 1, Москва 1972, 45-56.
47. Јовановић, Ј., *Језичка структура и стилистичка природа српских народних пословица*, Српски језик VII/1-2, Београд 2002, 271-301.
48. Јовановић, Ј., *Књига српских народних пословица*, I, II, Студије српске и словенске, серија VI, Научно друштво за неговање и проучавање српског језика, Београд 2006.
49. Јовановић, Ј., *О лексичкој грађи Вукових српских народних пословица*, Српски језик X/1-2,

Београд 2005, 651-681.

50. Јовановић, Ј., *Поетика пословица*, Српски језик IX/1-2, Београд 2004, 325-341.
51. Јовановић, Ј., *Пословичке конструкције са речцом «како» и заменицама «какав» и «што»*, „Књижевност и језик“ LI 1-2, Београд 2004, 193-207.
52. Јовановић, Ј., *Синтакса и стилистика српских народних пословица I и II*, Јасен, Београд 2006.
53. Јовановић, Ј., *Функционално-стилистички статус српских народних пословица*, НССВД, 32/1, Београд 2004, 235-243.
54. Калинин, А. В., *Лексика русского языка*, Издательство Московского университета, Москва 1966.
55. Кашић, Ј., *Вукове пословице као грађа за језичка испитивања*, „Трагом Вукове речи“, Нови Сад 1987., с. 174-191.
56. Кашић, Ј., *Неке фразеолошке и лексичке особености Вукових пословица*, НССВД 3, Београд 1973, 67-73.
57. Кликовац, Д., *Метафора у мишљењу и језику*, XX век, Београд 2004.
58. Ковачевић, М., *Стилистика и граматика стилских фигура*, Кантакузин, Крагујевац 2000.
59. Кожин, А. Н., *О разграничених пословиц и поговорок*, Учённые записки МОПИ им. Н. К. Крупской, т.204. вып. 14, Москва 1967.
60. Комиссаров, В. Н., *Проблема определения антонима (о соотношении логического и языкового в семасиологии)*, „Вопросы языкознания“, № 2, Москва 1957.
61. Кондратьева, Т. Н., *Собственные имена в пословицах, поговорках и загадках русского народа*, Вопросы грамматики и лексикоологии русского языка, Издательство Казанского университета, Казань 1964.
62. Костић, П., *Пословице, загонетке и бројанице у Призрену*, Београд 1930.
63. Кошутић, Радован, *Грамматика руског језика*, Књ. 2, Облици, Научна књига, Београд 1971 (1984).
64. Крикман, А., *Паремилогические эксперименты Г. Л. Пермякова*, „Малые формы фольклора“, Москва 1995.
65. Кузнецова, Э. В., *Лексикология русского языка*, издание второе, исправленное и дополненное, „Высшая школа“, Москва 1989.
66. Кулагин, А. Ф., *О частице „не“ и приставке „не-“*, „Русский язык в школе“, № 6, Москва 1957.
67. Кумахов, М. А., *Изучение языка фольклора*, Всесоюзная научная конференция „Современное состояние и задачи советской фольклористики“ (Москва, 2-4 сентября 1986. г.): Тезисы докладов, Москва 1986.
68. Лалевеић, М. С., *Значење трију Вукових пословица*, Народно стваралаштво, VIII, св. 29-32,

Београд 1969, 327-330.

69. Лалевих, М. С., *Језик и стил пословица Вукове збирке*, Стварање 7-8, Титоград 1955, 452-467.
70. Лалевих, М. С., *Пословице живе и умиру*, Народно стваралаштво, фолклор I, св. 3-4, Београд 1962, 220-223.
71. Латковић, В., *Народна књижевност*, „Нолит“, Београд 1991.
72. Львов, М. Р., *К вопросу о типах лексических антонимов*, „Русский язык в школе“, № 3, Москва 1970.
73. Максимов, Л. Ю., *Частица „не“ и приставка „не-“ с кратким прилагательными*, „Русский язык в школе“, № 2, Москва 1957.
74. Маранда-Кэнгэс, Э., *Логика загадок*, „Паремиологический сборник“, Москва 1978, 249-282.
75. Маретић, Т., *Граматика и стилистика хрватскога или српскога књижевнога језика*, Загреб 1931.
76. Марковић, Р., *О неправим антонимима на материјалу Вукових пословица*, Јужнословенски филолог L, Београд 1994, 209-216.
77. Маројевић, Р., *Граматика руског језика*, Завод за уџбенике, Београд, 2013.
78. Маројевић, Р., *Граматичке категорије у српском језику (из компаративно-историјске и теоријско-методолошке перспективе)*, НССВД 28/2, 1999, 11–26.
79. Маројевић, Р., *Русская грамматика: сопоставительная грамматика русского и сербского языков с историческими комментариями. Т. 1, Типология, фонология, морфология имени*. – Москва: Международный университет бизнеса и управления; Белград: Сербский фонд славянской письменности и славянских культур, 2001.
80. Маројевић, Р., *Русская грамматика: сопоставительная грамматика русского и сербского языков с историческими комментариями. Т. 2, Морфология глагола, синтаксис, теория перевода*. – Москва: Международный университет бизнеса и управления; Белград: Сербский фонд славянской письменности и славянских культур, 2001.
81. Медведева, С. Ю., *Проблемы стилистики. Аспекты лингвистической теории метафоры*. „Научно-аналитический обзор“, ИНИОН АН СССР, Москва 1979.
82. Meletinski, E. M., *Poetika mita*, Nolit, Beograd 1983.
83. Мечковская, Н. Б., *Язык и религия*, Агентство FAIR, Москва 1998.
84. Милановић, А., *Статус појма и термина лексички архаизам у србистици*, НССВД 35/1, Београд 2006, 293-305.
85. Миллер, Е. Н., *Открытый характер антонимии единиц номинации*, „Научные доклады высшей школы. Филологические науки“, № 4, Москва 1991, 76-84.
86. Миллер, Е. Н., *Полисемия лексических антонимов (на материале немецкого языка)*,

„Научные доклады высшей школы. Филологические науки“, № 6, Москва 1984, 80-81.

87. Мршевић-Радовић, Д., *Актуална питања српске фразеологије*, у: *Дескриптивна лексикографија и њене теоријске основе*, Београд - Нови Сад 2002, 233-242.
88. Мршевић-Радовић, Д., *Бог заштитник у српској фразеологији*, НССВД 26/1, Београд 1996, 305-312.
89. Мршевић-Радовић, Д., *Глаголи супротног значења*, Књижевност и језик 2-3, Београд 1977, 226-237.
90. Мршевић-Радовић, Д., *Језички/културни симболи и српска фразеологија (мирише као душа)*, НССВД 23/2, Београд 1993, 339-346.
91. Мршевић-Радовић, Д., *Фразеолошка јединица и њен синтаксичко-семантички динамизам*, НССВД 11/2, Београд 1981, 87-92.
92. Мршевић-Радовић, Д., *Этические категории в фразеологии православных славян (о «прекрасном» и «некрасивом»); „Историко-этимологическое изучение славянских фразеологических систем“*, Санкт Петербург 1998, 35-54.
93. Николаева, Т. М., *Загадка и пословица: социальные функции и грамматика*, „Исследования в области балто-славянской духовной культуры, Загадка как текст 1“, Москва 1994., 143-177.
94. Новаковић, С., *Српске народне загонетке*, Београд - Панчево 1877.
95. Новиков, Л. А., *Антонимия в русском языке (семантический анализ противоположности в лексике)*, Издательство Московского университета, Москва 1973.
96. Новиков, Л. А., *Антонимия и словари антонимов*, в кн. Львов, М. Р., *Словарь антонимов русского языка*, „Русский язык“, Москва 1978.
97. Новиков, Л. А., *Логическая противоположность и лексическая антонимия*, „Русский язык в школе“, № 4, Москва 1966.
98. Новиков, Л. А., *Русская антонимия и её лексикографическое описание*, в кн. Львов, М. Р., *Словарь антонимов русского языка*, издание второе, „Русский язык“, Москва 1984, 5-30.
99. Новиков, Л. А., *Семантика русского языка*, „Высшая школа“, Москва 1982.
100. Новиков, Л. А. (ред.), *Современный русский язык*, Лань, Санкт Петербург 2001.
101. Одинцов, В. В., *Стилистика текста*, „Наука“, Москва 1980.
102. Пантић, М., *Вук Стефановић Караџић и наше народне пословице*, поговор уз: Вук Стефановић Караџић, „Српске народне пословице“, „Просвета“, Београд 1965.
103. Перетц, В. Н., *Из истории пословицы*, ЖМНП, № 5, Москва 1898.
104. Пермяков, Г. Л., *Основы структурной паремиологии*, Москва 1988.
105. Пермяков, Г. Л., *О смысловой структуре в соответствующей классификации пословичных изречений*, Паремиологический сборник, Москва 1978.

106. Пермяков, Г. Л., *От поговорки до сказки (заметки по общей теории клише)*, Москва 1970.
107. Пермяков, Г. Л., *Пословицы и поговорки народов Востока*, „Наука“, Москва 1979.
108. Петенева, Э. М., *Язык и стиль русских былин*, Львов 1985.
109. Петровић, С., *Дахија и даија – „насилник“ и „јунак“*, Јужнословенски филолог LXVI, Београд 2010, 373-386.
110. Пипер, П., Клајн, И., *Нормативна граматика српског језика*, Матица српска, Нови Сад 2013.
111. Продановић, Ј., *Морал и хуманост у нашим народним пословицама*, ПКЈиФ VIII, св. 1-2, Београд 1938, 602-607.
112. Раздобудко, Л., *Именице које означавају делове тела човека: прагматичка анализа значења у српском и руском језику*, необјављена докторска дисертација, одбрањена на Филозофском факултету у Новом Саду, Нови Сад 1994.
113. Раздобудко-Човић, Љ., *Љубишина „бисерница“ (пословице и мудре изреке у Љубишином делу)*, Медитеран, Будва 2002.
114. Разумов, А. А., *Мудрое слово. Русские пословицы и поговорки*, Госуд. издательство Детской литературы Министерства просвещения РСФСР, Москва 1957.
115. *Русская грамматика*, I и II, АН СССР, Институт русского языка, „Наука“, Москва 1980.
116. *Русская грамматика*, „Наука“, Москва 1980.
117. Селиванов, Ф. М., *Поэтика былин*, Москва 1977.
118. Сидоренко, М. И., *О фразеологических антонимах русского языка*, „Русский язык в школе“, № 3, Москва 1969.
119. Sikimić, B., *Etimologija i male folklorne forme*, Biblioteka Južnoslovenskog filologa, Nova serija, knj. 11, Institut za srpski jezik SANU, Beograd 1996.
120. Сикимић, Б., *Слојевитост фолклорног текста*, Српски језик I, Београд 1996, 163-174.
121. Симић, Р., Јовановић, Ј., *Основи теорије функционалних стилова*, НДСЈ - Јасен, Београд 2002.
122. Симић, Р., Јовановић, Ј., *Српска синтакса I-IV*, НДСЈ, Београд 2002.
123. Симић, Р., *Стилистика српског језика I*, НДСЈ, Београд 2000.
124. Stamać, A., *Teorija metafore*, Centar za kulturnu djelatnost, Zagreb 1983.
125. Станојчић, Ж., Поповић, Љ., *Граматика српског језика*, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд 2000.
126. Стевановић, М., *Савремени српскохрватски језик (Граматички системи и књижевнојезичка норма) I-II*, Научна књига, Београд 1991.
127. Сырбу, Р., *Семный анализ антонимов (методический аспект)*, „Русский язык за рубежом“,

№ 5, Москва 1975.

128. Тарланов, З. К., *Актуальные вопросы изучения языка русского фольклора (Обзор основных направлений)*, „Филологические науки“, № 2, 1988.
129. Тарланов, З. К., *Особенности синтаксиса русских пословиц*, „Русская речь“, № 4, Москва 1977.
130. Тарланов, З. К., *Очерки по синтаксису русских пословиц*, Издательство Ленинградского университета, Ленинград 1982.
131. Тарланов, З. К., *Русские пословицы, синтаксис и поэтика*, Петрозаводск 1999.
132. Тарланов, З. К., *Сравнительный синтаксис жанров русского фольклора*, Петрозаводск 1983.
133. Тарланов, З. К., *Структура предикатов в русских пословицах в записях XVII-XX веков*, Јужнословенски филолог LII, Београд 1996, 123-149.
134. Тарланов, З. К., *Язык и культура*, Петрозаводск 1984.
135. Ткаченко, П. В., *Вопрос о пословицах как о материале фразеологии*, Учённые записки Саратовского педагогического института, вып. XXX, Саратов 1958.
136. Толстая, С. М., *Антитеза и антонимия (на материале сербских пословиц)*, Јужнословенски филолог LXIV, Београд 2008, 497-507.
137. Тошовић, Б., *Глаголска антонимија у руском и српскохрватском језику*, Зборник Матице српске за славистику 43, Нови Сад 1993, 89-95.
138. Ђупић, Д., *О језику Вукових Српских народних пословица*, Јужнословенски филолог XXXVII, Београд 1981, 125-150.
139. Уфимцева, А. А., *Слово в лексико-семантической системе языка*, „Наука“, Москва 1968.
140. Фелицына, В. П., *Лексика русских пословиц XVII века*, Автореф. дисс. ...канд. филол. наук, Ленинград 1952.
141. Фелицына, В. П., *О пословицах и поговорках как материале для фразеологического словаря*, у књизи: „Проблемы фразеологии, исследования и материалы“, под редакцией А. М. Бабкина, „Наука“, Москва-Ленинград 1964.
142. Фелицына, В. П., Прохоров, Ю. Е., *Русские пословицы, поговорки и крылатые выражения, лингвострановедческий словарь*, под редакцией Е. М. Верещагина и В. Г. Костомарова, „Русский язык“, Москва 1979.
143. Филипповская, И. А., *О синтаксическом строе русских пословиц*: Автореф. дисс. ...канд. филол. наук, Москва 1955.
144. Фойт, В., *Разработка общей теории пословиц*, Паремииологический сборник, Москва 1978, 230-233.
145. Фомина, М. И., *Современный русский язык. Лексикология*, издание третье, исправленное и дополненное, „Высшая школа“, Москва 1990.

146. Формановская, Н. И., *Речевой этикет и культура общения*, „Высшая школа“, Москва 1989.
147. Цветановић, Вл., *Противречност пословица*, Стремљења X, св. 6, Приштина 1969, 681-691.
148. Цветановић, Вл., *Трагом наших народних пословица*, Стремљења“, X, св. 5, Приштина 1969, 481-584.
149. Цвијић, Ј., *Балканско полуострво и јужнословенске земље (основи антропологије)*, Завод за уџбенике, Београд 1966.
150. Чајкановић, В., *Из наших народних пословица*, ПКЈиФ I, св. 2, Београд 1921, 203-211.
151. Чајкановић, В., *Сабрана дела из српске религије и митологије – студије из српске религије и фолклора*, СКЗ - БИГЗ - Просвета - Партенон, Београд 1994.
152. Чаркић, М., *Семантичка обележја антонима и синтаксичка средства њихове реализације у језику поезије*, Стил 2, 2003, 197-213.
153. Чистов, К. В., *Поэтика славянского фольклорного текста: Коммуникативный аспект // История, культура, этнография и фольклор славянских народов. VIII Международный съезд славистов: Доклады советской делегации*, „Наука“, Москва 1978.
154. Чичеров, В., *Сборник Владимира Даля „Пословицы русского народа“* // Даль, В. И., *Пословицы русского народа*, Москва 1957.
155. Шанский, Н. М., *Лексикология современного русского языка*, „Просвещение“, Москва 1964.
156. Шанский, Н. М., Быстрова, Е. А., Зимин, В. И., *Фразеологические обороты русского языка*, „Русский язык“, Москва 1988.
157. Шапиро, А. Б., *Очерки по синтаксису русских народных говоров*, Москва 1953.
158. Шаповалова, Г. Г., *Коментарии // Пословицы, поговорки, загадки в рукописных сборниках XVIII-XX веков*, Издательство АН СССР, Москва-Ленинград 1961.
159. Шахматов, *Синтаксис русского языка*, вып. 1, Ленинград 1925.
160. Шведова, Н. Ю. (отв. ред.), *Грамматика современного русского литературного языка*, „Наука“, Москва 1970.
161. Шведова, Н. Ю., *Русская грамматика, Том I, Фонетика, фонология, ударение, интонация, словообразование, морфология*, „Наука“, Москва, 1980.
162. Шведова, Н. Ю., *Русская грамматика, Том II, Синтаксис*, „Наука“, Москва, 1980.
163. Шведова, Н. Ю., Лопатин, В. В., отв. ред., *Русская грамматика*, издание второе, Институт русского языка АН СССР, Москва 1990.
164. Шипка, Д., *Симетрија и асиметрија у антонимским релацијама*, Наш језик XXVIII/4-5, Београд 1990, 295-302.
165. Шипка, М., *Енантисемија у српском језику*, у: *Дескриптивна лексикографија стандардног језика и њене теоријске основе*, Српска академија наука и уметности, Матица

српска, Институт за српски језик САНУ, Београд-Нови Сад, 149-163.

166. Шипка, М., *Фраземи с лексемом „образ“*, Јужнословенски филолог LXIV, Београд 2008, 561-569.
167. Широкова, О., *Жизнь пословицы*, „Русский язык в школе“, № 6-7, Москва 1931.
168. Шмелёв, Д. Н., *Современный русский язык. Лексика*, „Просвещение“, Москва 1977.
169. Шрамм, А. Н., *Наблюдения над синтаксическим строением русских пословиц (Простое предложение)*: Автореф. дисс., Москва 1954.
170. Шћепановић, М., *Вукове српске народне пословице*, Јасен, Београд 2015.
171. Щерба, Л. В., *Языковая система и речевая деятельность*, Ленинград 1974.
172. *Язык жанров русского фольклора (Язык русского фольклора)*, Отв. ред. З. К. Тарланов, Издательство Петрозаводского университета, Петрозаводск 1977, 1979, 1983, 1985, 1988, 1992, 1996.
173. *Язык и стиль произведений фольклора и литературы*, Отв. ред. С. Г. Лазутин, Воронеж 1986.
174. Янко-Триницкая, *Русская морфология*, второе издание, исправленное, „Русский язык“, Москва 1989.
175. Ярцева, В. Н., *Развитие грамматического строя языка и проблема архаизмов*, Проблемы современной филологии: Сборник статей к 70-летию академика В. В. Виноградова, „Наука“, Москва 1965.

1. Циљеви истраживања

Један од циљева рада састоји се у томе да се прикажу структурне разлике између руског и српског језика на морфолошком и синтаксичком плану и како се те разлике огледају у паремиолошком жанру. Такође, поред описа и анализе лексичко-семантичких и граматичких опозиција у руском и српском језику, један од циљева рада биће и резултати поредбене анализе, имајући при том у виду како се употребљавају лексичке и граматичке опозиције у описиваним језицима и какав је однос лексичких и граматичких опозиција посебно у руском језику, посебно у српском језику, као и на поредбеном плану. Важан циљ рада огледаће се у томе да се лексичке и граматичке опозиције прикажу као систем, који ће бити посматран с упоредно-историјског и конфронтационог аспекта, јер пословица представља заокружену граматичку целину са свим правилима, карактеристичним за сваку другу реченицу. Не мање важан циљ рада огледаће се у настојању да се прикаже објективна природа пословица, њихов унутрашњи склоп и значење, стилска природа, поетолошка суштина, уметничка страна битисања пословица као дела посебног паремиолошког жанра. Један од важних циљева овог истраживања огледаће се и у разграничењу основног (буквалног) нивоа значења од пренесеног, које пословице носе. Коначно, један од циљева овог истраживања тицаће се и издвајања фразеолошких конструкција у систему народних пословица, њиховог описа и анализе.

План рада и методе истраживања

Основни задаци рада могли би се формулисати у три плана истраживања, који би одговарали трима основним поглављима рада. Први задатак би био да се представи историјат проблема, дат

кроз приказ паремиолошких истраживања, чиме би се показала природа жанра којем пословице припадају. Други задатак би се састојао у издвајању слоја лексичко-семантичких и граматичких опозиција у паремиолошком жанру руског и српског језика, у њиховом опису, анализи и класификацији с циљем да се прикажу структурне разлике између руског и српског језика на морфолошком, лексичком и синтаксичком плану, као и како се те разлике огледају у паремиолошком жанру руског и српског језика. Стога ће ово истраживање, између осталог, у центар пажње ставити лингвистичку природу пословица узимајући у обзир најпре степен заступљености лексичких и граматичких опозиција по врстама речи, њихово функционисање на синтагматском плану које обично подразумева утврђене синтагматске конструкције с блиским, контактним распоредом речи, као и структурне моделе на нивоу реченице унутар којих се појављују лексичке и граматичке опозиције испољавајући при том укупност семантичких односа. Истраживање ће, такође, у центар пажње, поред лингвистичког аспекта, ставити и саму природу пословица, имајући у виду да су оне део паремиолошког жанра, да су део фолклора одређеног народа, те да као такве представљају практично искуство једног народа које се преноси с колена на колена, па ће се узети у обзир такозвани међугенерациски трансфер. Трећи основни задатак састојао би се у вршењу поредбене анализе лексичко-семантичких и граматичких опозиција у паремиолошком жанру руског и српског језика. Она треба да покаже постојање структурних разлика између руског и српског језика на морфолошком и синтаксичком плану, односно како се те разлике манифестују у паремиолошком жанру руског и српског језика. Приликом вршења поредбене анализе потребно је имати у виду генетску сродност руског и српског језика као два словенска језика, али и чињеницу да на морфолошком и синтаксичком плану, ипак, постоје бројне разлике.

Очекивани резултати

Овај рад, према прелиминарним истраживањима, треба пре свега да покаже велику заступљеност опозитних односа у паремиолошком жанру руског и српског језика на морфолошком и синтаксичком плану. Томе свакако погодује сам процес изградње пословичких структура које теже сажимању, јасноћи, изражајности, симетризацији израза. Такође, прелиминарна истраживања о врстама речи показују доминантну заступљеност именица, глагола и придева којима се првенствено преносе информације о човеку: његовом породичном и друштвеном животу, здравственом стању, физичком изгледу, психичком стању, кретању и сл. Друге врсте речи ређе су заступљене, али то није разлог да у анализи буду занемарене. На морфолошком плану структурне разлике се огледају, између осталог, у томе што у руском паремиолошком жанру (за разлику од српског) постоји знатно развијенији систем за исказивање деминутивности и хипокористичности, посебан парадигматски тип за именице са значењем младих бића, систем предикатива, социјативне конструкције типа *мы с тобой*; затим, чешћа је употреба безличних глагола, личних глаголских обика, неодређенолична употреба глагола у 3. л. мн., инфинитива итд. У руском паремиолошком жанру, за разлику од српског, нема вокатива, постоје посебне генитивске конструкције типа *много народу, с голоду, с обжорства, до возрасту*; запаженије је присуство именица општег рода, непроменљивих именица, посебних одричних заменичких речи типа *некуда, некогда* или *нечего* које се употребљавају предикативно, итд. Запажа се, такође, високо присуство безвезничких (асиндетских структура) у паремиолошком жанру и руског и српског језика, што се најчешће објашњава тиме да оне на најбољи начин коренспондирају са самом природом пословичког жанра. Ради се, наиме, о конструкцијама које су поучне, које сугеришу и алудирају, те се такав садржај најбоље преноси путем синтаксичких структура лишених специјализованих граматичких средстава, што свакако није знак «примитивности» тих структура, већ посебног начина преношења одговарајућих значења, порука. У паремиолошком жанру руског и српског језика веома су заступљене и поредбене конструкције, за које се може тврдити да имају статус најразвијенијег и структурно најизграђенијег синтаксичког модела, као и да су као такве идеалне за образовање симетричних односа. У српском паремиолошком жанру веома су честе конструкције с инфинитивом као језгреним делом, мада ређе него у руском паремиолошком

жанру, као и конструкције с вокативом, док их у руском паремиолошком жанру нема јер су оне номинативне. У руском паремиолошком жанру, као и у српском, доминанте су двочлане реченице са заједничком именицом у функцији субјекта и глаголом у садашњем времену. У руском паремиолошком жанру, унутар једночланих реченица, доминирају уопштеноличне реченице и то пре свега конструкције с главним чланом у 2. л. јд. садашег и будућег времена, а онда и конструкције с главним чланом у 3. л. мн. садашњег времена. Такође, веома су честе и безличне реченице, свакако чешће него у српском паремиолошком жанру. Честе су независносложене реченице с доминатним везницима *а*, *да* и асиндетске конструкције које практично имају улогу норме у пословичком жанру. У руском и српском пословичком жанру приметна је тенденција ка унификацији и лапидарности израза, што ово истраживање треба да покаже.

VII ЗАКЉУЧАК СА ОБРАЗЛОЖЕНОМ ОЦЕНОМ О ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ КАНДИДАТА

НАПОМЕНА:

На основу наведених података о кандидату, Комисија констатује да је кандидат Саша Васић подобан за израду докторске дисертације.

На основу постављених циљева и очекиваних резултата, Комисија констатује да је предложена тема подобна за израду докторске дисертације у области србистике и русистике.

На основу наведених података о предложеном ментору, Комисија констатује да је др Александар Милановић подобан за ментора предложене докторске дисертације.

На основу изнетог Комисија предлаже Наставно-научном већу Филолошког факултета Универзитета у Београду да донесе позитивне оцене о подобности кандидата Саше Васића и предложене теме докторске дисертације: „Лексичке и граматичке опозиције у паремиолошком жанру руског и српског језика (на материјалу Даљеве и Вукове збирке народних пословица)“, а да се за ментора именује др Александар Милановић, ванредни професор Филолошког факултета у Београду.

ПОТПИСИ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

др Александар Милановић, ванредни професор

др Радмило Маројевић, редовни професор

др Ана Пејановић, ванредни професор